

Una assignatura pendent del feminisme i de l'esquerra

"Al llarg de mil·lennis, els homes han utilitzat els cossos de les dones al seu antull, els han controlat, intercanviat per reforçar els seus llaços de solidaritat, venut per a ús i plaer masculins. Vet aquí una curiosa manera d'invertir la realitat: lluny de ser l'ofici més vell de les dones, la prostitució constitueix el més antic dels privilegis de què gaudeixen els homes". Claudine Legardinier, Saïd Bouamama.

Si hi ha un fenomen social que, en aquests primers anys del segle, genera controvèrsia i divideix el moviment feminista i el conjunt de les esquerres, aquest és sense cap dubte el de la prostitució. Tradicionalment, es perfilaven sobre aquesta qüestió dos grans camps en el pensament polític. El primer, conservador, combinava el menyspreu i la condemna moral de les dones prostituïdes, considerades responsables de les seves vides "depravades", amb una indulgent comprensió pel que fa a la fogosa inclinació "natural" dels homes. La prostituta preservava la virtut de la dona "honest". Des d'aquesta òptica, sorgeix el prohibicionisme - és a dir, la consideració de la prostitució com un delictes, la qual cosa comporta una persecució particularment focalitzada sobre les dones prostituïdes. De fet, però, el prohibicionisme, perfectament hipòcrita, mai no ha pogut domesticar un fenomen arrelat en la desigualtat social, la violència i l'opressió de gènere. A tot estirar, ha pretès "netejar els carrers", abocant la prostitució a una sòrdida semiclandestinitat. Fins i tot sota els règims repressius de les monarquies petrolieres del Golf, on la dona s'exposa a la pena de mort, la prostitució és avui una realitat en plena expansió.

L'alternativa de la regulació del comerç sexual, a hores d'ara tan en voga, constitueix de fet una idea molt antiga. Sense necessitat de remuntar-nos als exemples medievals d'organització dels bordells a càrrec de les autoritats municipals o eclesiàstiques, podríem citar com a curiositat - i precedent d'algunes ordenances de recent factura - la decisió del Consell Municipal de Buenos-Aires, adoptada el 1624, en virtut de la qual *"totes les dones de mala reputació havien de viure en cases allunyades de les cases honestes i principals"*. (1) El vell segregacionisme, així com les formes més modernes de reglamentació, parteixen d'una mateixa i fatal constatació: atès que, de totes maneres, sempre ha existit i sempre existirà "l'ofici més vell del món", millor serà ordenar la seva pràctica segons determinats criteris. I aquests criteris, com no podia ser de cap altra manera, sempre han redundat en una vexació i en un enquadrament de les persones prostituïdes: des dels controls sanitaris de malalties venèries - practicats exclusivament sobre les dones -, passant pels clàssics bordells fins a les formes d'organització més recents i massificades de la indústria del sexe. Enarborant una vetusta moral o bé esgrimint un pragmatisme higienista, prohibicionistes i reguladors comparteixen, en el fons, una mateixa percepció de la condició humana.

Molt abans que el feminisme construís els instruments teòrics necessaris a la comprensió del fenomen històric del patriarcat i a la seva imbricació en el funcionament i reproducció de les societats de classes - aportació decisiva al pensament emancipador del segle XX -, l'esquerra social europea, des dels seus balboteigs, va tenir ja una altra manera de veure les coses, en les antípodes de l'anatema dels pùlpits i de la moral burgesa. "Els Miserables" reconeixien amb emotiva solidaritat en Fantine, la manufacturera empena a prostituir-se per alimentar la seva filla Cosette, la víctima de l'explotació i la injustícia, la més humiliada de la humiliada classe proletària. Aquesta intuïció precisa de què la prostitució s'acarnissa sobre els éssers més vulnerables del poble treballador ha precedit la construcció d'un discurs teòric i ha acompanyat les gestes alliberadores del moviment obrer. Tota autèntica revolució d'horitzó socialista s'ha caracteritzat per la irrupció decidida de la dona sobre l'escena política, des d'on ha pres la paraula i ha esbossat l'ideari de la seva emancipació - de la mateixa manera que, al revés, tota involució ha comportat el retorn de la dona a la llar tradicional i a la reafirmació de la seva condició de subordinació a l'home. Amb major o menor encert, tota revolució ha comportat una pulsó alliberadora de les dones prostituïdes, les ha convocat a alçar-se sobre el fangar d'una

opressió secular i a recobrar la dignitat arrabassada. (Des d'aquest punt de vista, la revolució espanyola de 1936 no va ser una excepció, i la tasca de l'anarquista Federica Montseny al capdavant del Ministeri de Sanitat del govern frontpopulista així ho palesà). La permanència d'una xacra social i moral com la institució que representa la prostitució, resultava inconcebible en el projecte d'una societat igualitària. Avui, tanmateix, declarar-se abolicionista no resulta gens fàcil per a les dones i homes d'esquerres.

Pèrdua de valors

"Els valors liberals han contaminat una part important de l'esquerra i del moviment de dones", escriu el sociòleg quebequès Richard Poulin a les seves "Quinze Tesis sobre el capitalisme i el sistema prostitucional mundial". (2) "Foren els socialdemòcrates i els Verds alemanys els que van legalitzar la prostitució. (...) Sense pretendre fer aquí un balanç d'aquesta esquerra, (...) cal assenyalar que la seva acceptació dels valors liberals li ha permès exercir, a certs països, un paper actiu en la normalització de les indústries del sexe en nom de la defensa de les "treballadores del sexe" i del "dret a l'autodeterminació personal", del qual formaria part el dret a la prostitució. (...)"

Considerar que la prostitució no es pot equiparar amb un treball qualsevol, afirmar que aquesta institució és degradant per a la dona o que es basa estructuralment en una relació de dominació masculina i de violència de gènere - i que, per tant, no es tracta de gestionar aquest fenomen, sinó de depassar-lo històricament i socialment, començant per considerar les persones prostituïdes com a víctimes del mateix -, s'ha convertit en una actitud militant, a contracorrent d'un *regulacionisme* difús i majoritàriament acceptat entre gent d'opinions generalment avançades. El feminisme, tan lúcid en la deconstrucció de les múltiples manifestacions del patriarcat, queda sumit aquí, les més de les vegades, en un incòmode mutisme. En aquests moments, resulta més fàcil escoltar en boca de veteranes feministes algun irat comentari sobre *"el rebuig del victimisme"* que una crida a reaccionar davant les infames condicions d'existència que pateixen centenars de milers de dones en el submón de la prostitució. Les víctimes de la violència quotidiana de màfies i d'Estats, de proxenetes i de quants homes accedeixen als seus cossos a canvi de diners, rarament són recordades un 25 de novembre. Objectivament, i en ruptura amb la millor tradició feminista, aquesta invisibilitat soscava solidaritats i ens duu a considerar que hi ha víctimes dignes de ser defensades... i altres que, d'alguna manera, són responsables del seu destí.

Però, si el feminisme es debat avui entre tals contradiccions, no són menys esquinçadores les que es manifesten a les files de l'esquerra, i que assenyala Poulin. Al nostre país, només una part del minoritari moviment comunista i de l'extrema esquerra - i alguns sectors de la socialdemocràcia - consideren necessari implementar reformes legislatives i programes tendents a protegir i brindar alternatives a les dones en situació de prostitució, en la perspectiva d'eradicar aquesta pràctica. És major el predicament d'aquelles opcions que insisteixen a voler regular l'exercici, legalitzat, de la prostitució. Aquesta és, per exemple, la posició oficial de forces tant rellevants com Comissions Obreres o la Federació d'Associacions de Veïns de Barcelona. Una posició inquietant per poc que es reflexioni sobre les seves implicacions. Algú s'ha parat a pensar en què podrien consistir un conveni col·lectiu d'aquest ram, una inspecció del treball o uns curssets de formació? Serien els setze anys una edat legal adequada per incorporar-se a aquesta "professió"? Podria rebre una dona a l'atur, per part de l'INEM, una oferta de treball com a prostituta? (No es tracta d'una digressió retòrica: aquesta situació ja s'ha donat a Alemanya). Explorar aquesta opció significa endinsar-se en un laberint... les sortides del qual resulten inevitablement humiliants per a la dona.

Nedant en plena " post ideologia "

Una ona de "modernitat" ha envaït el pensament crític, omplint-lo de dubtes paralitzants. *"Cal distingir entre la prostitució forçada, condemnable, i aquella que constitueix una lliure opció"*.

Sovint, aquestes veus liberals són presoneres d'una il·lusió: el miratge d'una prostitució raonablement lliure de violències, dignificada socialment i exercida dins de les coordenades d'un modern Estat de benestar. Però, si "un altre món és possible", cap altra prostitució no ho és. La violència intrínseca que suposa el "dret" d'un home a posseir al seu antull el cos d'una dona - i que fa de la prostitució paradigma i última frontera de la dominació patriarcal - es conjuga i es nodreix dels trets propis de l'imperialisme, règim per excel·lència de la desigualtat, les guerres, l'opressió i la misèria per a la majoria de la humanitat. I així tenim la prostitució realment existent, sòrdida i brutal en la seva dimensió planetària: el tràfic, amb finalitat de prostitució, de milions de dones i de nenes a tot el món; les xarxes mafioses i les seves connexions corruptes amb governs i institucions; l'explotació sense límits de la misèria i la desestructuració social; el confinament de dones i menors en bordells i destinacions de turisme sexual; l'exposició en carrers, carreteres i polígons industrials... I, a cada pas, les malalties, la degradació psíquica i física... i la violència, la violència quotidiana per part de clients, proxenetes o policies - ja sigui en la seva funció "d'agents de l'ordre públic" o com a còmplices corruptes de les pròpies xarxes de prostitució. Els països que, com Holanda, han optat per la legalització, no solament no han aconseguit desterrar cap d'aquests trets odiosos, sinó que han vist créixer exponencialment el tràfic de dones - provinents sobretot de regions econòmicament deprimides, com els països d'Europa de l'Est -, multiplicar-se el nombre de dones prostituïdes - singularment en circuits il·legals - i augmentar el volum de negoci i la influència de les màfies en la societat i el poder. Un volum de negoci que reforça, integrant-se a les seves "respectables" institucions financeres, les tendències parasitàries i especulatives que caracteritzen al capitalisme contemporani. Les ingents sumes de diners generades per la prostitució flueixen a través dels mateixos canals que els beneficis del tràfic d'armes o de drogues... i s'acaben blanquejant en la voràgine especulativa de les bombolles immobiliàries. La prostitució enfonsa les seves arrels en el terreny adobat de la pobresa i la desesperança social. I en elles redunden els seus amargs fruits.

Una altra experiència

Hi ha algunes altres experiències, diferents de les regulacions que han afavorit l'expansió de les indústries del sexe, de les quals els mitjans de comunicació no acostumen a parlar gaire. *"Suècia, gràcies a una política desenvolupada durant molts anys a favor de la igualtat entre homes i dones, considera que la prostitució constitueix una violència exercida sobre les dones. És el primer país que va estudiar el comportament dels clients (informe d'Axel Sven Manson, presentat a la Unesco l'any 1987), i pretén conscienciar els autors de tal violència. A partir de l'11 de gener de 1999, la prostitució - en el sentit de prostituir una persona - està prohibida i els clients - prostituïdors - són considerats com a delinqüents susceptibles de ser condemnats a penes de presó. S'ha endegat un treball d'acompanyament, a càrrec de serveis socials especialitzats, a fi d'ajudar les persones prostituïdes que ho desitgin a abandonar la seva condició, la qual cosa és el cas de més del 90% d'elles. També s'ha promogut una política d'informació, dirigida al públic, per dissuadir els homes de recórrer als serveis d'una persona prostituïda. Resultats? S'estimava en 125.000 persones la clientela i en 2.500 el nombre de persones prostituïdes el 1998. Tres anys després, la prostitució de carrer a Estocolm, on havia conegut un fort increment en el període anterior, va disminuir en un 50% i el nombre de prostituïdors ho va fer en un 80%. Aquests resultats no signifiquen que la prostitució hagi desaparegut de Suècia: la clandestinitat s'ha convertit en obligatòria per a les persones prostituïdes, el que les torna més fràgils, i la frontera finlandesa ha vist augmentar els centres de prostitució. D'altra banda, els prostituïdors suecs utilitzen el turisme sexual en altres països".* ("Anarchisme, féminisme, contre le système prostitutionnel"). En altres paraules, l'experiència sueca demostra que no és possible el triomf de "l'abolicionisme en un sol país". Això no treu que es tracta del model que, a hores d'ara, ofereix les majors garanties de protecció a la dona, en les antípodes dels desastrosos efectes socials induïts per la legalització de la prostitució en alguns països europeus, del sud-est asiàtic o del Pacífic.

On és la llibertat?

La geografia de la misèria humana, des dels països empobrits fins a les nostres esquerdades societats postindustrials, desdibuixa la frontera entre prostitució forçada i "voluntària". En els primers, l'edat mitjana d'entrada en la prostitució se situa al voltant dels dotze anys; aquí, entorn dels catorze. Es miri per on es miri, pel que fa a la dona, llibertat i prostitució són dues nocions i dues realitats inconciliables. Sens dubte que existeix un estigma social molt estès cap a les dones prostituïdes, producte d'una moral retrògrada encara vigent. Però no són aquestes consideracions les que determinen les condicions de la prostitució. Resulta útil referir-se aquí a la distinció que estableix el conegut filòsof eslovè Slavoj Žižek entre "*violència subjectiva*" i "*violència objectiva*". (3) La primera té un subjecte, persona o col·lectiu, perfectament identificat, que l'exerceix i la fa visible davant de tothom. La segona, substrat de totes les disfuncions i violències aparents, és aquella, inherent al sistema, que regeix les relacions humanes en el seu conjunt. En la mesura que aquesta violència fonamental forma part de "l'ordre natural de les coses" comunament acceptat, rarament se la percep com a tal. Molt al contrari, la violència estructural apareix com "*el grau zero de violència*", un nivell neutre sobre el qual es visualitzen les violències subjectives. Per dir-ho així, l'arbre de la violència subjectiva no ens deixa veure l'espès bosc de la violència sistèmica. Una cosa similar ocorre amb aquestes distincions que es pretén establir sobre els diferents tipus de prostitució: la brutalitat desmesurada del traficant d'éssers humans, que compra, segresta i ven dones i nenes a les xarxes de prostitució... fa que arribem a considerar el visat per treballar com a ballarina en un club d'altern, acceptat "lliurement" per la jove d'un país balcànic devastat per les guerres ètniques, com "*el grau zero de violència*". De la mateixa manera, la violència simbòlica de l'estigma social emmascara en aquest cas la violència inherent al sistema i a les relacions entre homes i dones que conformen el món de la prostitució.

Alguns partidaris de regular la prostitució esgrimeixen, però, un argument que creuen definitiu: "*Cal escoltar l'opinió de les pròpies prostitutes. Ja n'hi ha prou de paternalisme. Ningú té dret a parlar en el seu nom*". I sempre apareix el testimoni d'alguna dona o d'algun col·lectiu que afirmen prostituir-se lliurement. Tampoc no falta qui afegeix que, al capdavall, això és preferible a treballar en condicions precàries i per un sou infame com a caixa de d'un supermercat o passant baieta en un edifici d'oficines. L'antropòloga Dolores Juliano – ens recorda Eva Fernández, presidenta de la FAVB, en un recent article de "*Carrer*" – fins i tot "*sosté que la prostitució és una estratègia que les dones prefereixen a la delinqüència, i això explicaria per què les dones delinquim menys*".

Anem a pams. Sota el capitalisme, tota relació laboral comporta explotació de la força de treball, extracció de plusvàlua per part del capital, tant si es tracta de la producció de mercaderies com si parlem de serveis destinats a facilitar la circulació d'aquestes o la reproducció de la pròpia força de treball. Recorrent a la terminologia marxista, alguns advocats de la regulació ens proposen que considerem la prostitució com una prestació de serveis d'ordre sexual. És aquí on el feminisme intervé per posar les coses en el seu lloc, desemascarant els qui transformen la teoria marxista de l'explotació en un pur sofisme. I és que el "servei" en qüestió no consisteix en una compravenda de força de treball, sinó en la possessió íntegra del cos de la dona per part de l'home; és a dir, en l'anul·lació de la dona com a persona i la seva transformació en un simple objecte, mancat d'identitat, voluntat o apetències pròpies, i destinat a l'exclusiva i privilegiada satisfacció sexual dels homes. Així doncs, sota l'aparença d'una transacció comercial, batega una relació pròxima a l'esclavitud i un acte sistemàtic de violació. Parlar de la prostitució com d'una "*estratègia femenina*" - alternativa a la delinqüència - no sembla tampoc un enfocament gaire rigorós.

Com ho deia Judith Ézéchiél: "*El fet que un individu d'un grup oprimat aconsegueixi escapar a certes constriccions no pot emmascarar la situació general del seu grup. Que una víctima arribi a portar una existència feliç malgrat els límits que se li imposen no justifica en res els*

esmentats límits. Finalment, no perquè un individu trobi en l'opressió una font d'identitat i fins i tot la transformi en inspiració creadora, l'opressió queda per això legitimada, ni aquesta creació invalidada" (Les Temps modernes", març-abril de 1997).

Una reguera de sofriment

De manera tràgica, la vida demostra que la percepció del feminisme és rigorosament exacta. Amb el nombre de suïcidis, l'addicció a l'alcohol i les drogues, els estralls psicològics i la destrucció de l'autoestima que són moneda corrent al món de la prostitució n'hi hauria d'haver prou perquè l'opinió pública s'adonés que no estem parlant "*d'una feina com qualsevol altra*". (4) Resulta xocant que una part del moviment feminista, que ha fet de la reivindicació del dret al propi cos una referència emancipadora inequívoca, es desorienti de tal manera quan aborda el tema de la prostitució. No ho és menys que l'esquerra, perfectament familiaritzada amb el fenomen de l'alienació, s'aferra a alguns testimonis per increpar l'abolicionisme. Escoltar les pròpies interessades? Sens dubte que sí! Però, qui escolta els "crits del silenci" d'aquests milions de dones i de nenes de tot el món, objecte de tràfic i explotació sexual? Qui demanarà l'opinió de les noies africanes, de les asiàtiques, de les joves d'Europa de l'Est que amb prou feines balbotegen el nostre idioma, que no tenen papers i que les xarxes de proxenetisme traslladen constantment d'un barri a un altre, d'una carretera a una altra, d'un club a un altre, desestabilitzant-les i impeding qualsevol arrelament?

Estan realment disposats els detractors de l'abolicionisme a formular les preguntes adequades i a escoltar els abundants i documentats testimonis malgrat tot disponibles? En cas de ser així, quedarien esglaiats per l'edat extremadament baixa d'entrada al món de la prostitució a què abans ens referíem; per la freqüència d'antecedents familiars de desestructuració, de violències domèstiques o d'incests; per la desorientació afectiva que transforma una jove en víctima propiciatòria d'un proxeneta, "professional" o ocasional; per la incidència del fracàs escolar, de la marginalitat social, de l'absència de perspectives i de l'enfonsament de l'autoestima... És a dir, pel relat vital que hi ha rere la "lliure opció de prostituir-se". Revelador és el testimoni d'aquelles dones que, després d'aconseguir abandonar el món de la prostitució, es reconeixen a si mateixes com a "supervivents". No ho és menys el d'aquelles altres que, immerses encara en aquest univers, en descriuen la misèria de les relacions humanes, l'íntima repugnància que els inspiren els "clients" i l'estranyament de si mateixes al qual han de recórrer quotidianament. (5)

"Parlar d'"opció" sense tenir en compte el paper de la ideologia en aquesta opció resulta simplista - escriuen les llibertàries franceses Hélène Hernández i Élisabeth Claude. Com no adonar-se que, en la nostra societat, optar per la prostitució constitueix potser una alternativa... però una alternativa imposada sobretot a les dones? Es parla de "lliure albir", però aquí no hi ha més llibertat que la del "client". La prostitució, sota la forma d'una oferta disponible, només existeix perquè hi ha una forta demanda. Pretendre que som lliures de satisfer els nostres desigs oculta el fet que, en realitat, tot acte té les seves conseqüències. La llibertat d'unes i uns interfereix amb la de la resta - i són sempre els més poderosos els qui acaben imposant les seves decisions als més febles". (Anarchisme, féminisme, contre le système prostitutionnel". Éditions du Monde Libertaire. Maig de 2009).

Fonaments d'un gir

Pot semblar paradoxal que, justament quan la globalització liberal ha portat a l'extrem explotació, pobresa i desigualtats a tot el planeta; quan la dinàmica capitalista de mercantilització de tot allò que existeix ha desenvolupat exponencialment la indústria del sexe - amb el seu corol·lari de sofriment humà, brutalitats i exaccions... el feminisme i l'esquerra "perdin els papers". La paradoxa és tan sols aparent. El triomf del neoliberalisme al llarg de les

últimes dècades ha minat en profunditat les conquestes de l'estat del benestar i la relativa cohesió social que s'assentava sobre elles. La socialdemocràcia europea, amb un peu en les conquestes de la postguerra i l'altre en les institucions, ha culminat la seva evolució amb una profunda integració de les seves elits als dispositius polítics, financers, comercials i militars de la globalització. El social-liberalisme combina la defensa del mercat i de la seva lògica de privatitzacions amb un seguit de polítiques assistencials - i algunes reformes en l'àmbit dels drets civils -, destinades a atenuar el xoc devastador de la "*competència lliure i no falsejada*". L'humanitarisme compassiu ha anat substituint la solidaritat, de la mateixa manera que l'adaptació possibilista a "*l'economia de mercat*" ha reemplaçat els anhels de transformació social. El sotsobre històric del projecte socialista amb què conclou el segle XX ha amarat de pessimisme i resignació els pensaments crítics. El feminisme - i fins i tot l'esquerra radical - no són una excepció. Vet aquí el rerefons d'aquest recent "pragmatisme" cap al fenomen de la prostitució.

En un recent treball sobre Bolonya i la mercantilització del coneixement, Daniel Bensaïd denuncia la nova misèria estudiantil, la seva precarització galopant i la preocupant extensió de la prostitució en l'àmbit universitari. (6) El fenomen revesteix una enorme càrrega simbòlica. Durant molt temps, la gent senzilla va percebre l'accés a la cultura no només com el mitjà d'una promoció social, sinó com el camí cap a l'autodeterminació i la dignitat. Per a aquells sectors de les classes populars que van lluitar per l'accés de les seves filles i els seus fills als estudis superiors amb l'esperança de veure'ls desempallegar-se per sempre una humiliació secular, resulta dur encarar-se amb la realitat. El que fou un idealitzat "*temple del saber i les humanitats*" ha estat literalment "pres" per una nova generació d'estudiants, singularment feminitzada. Però vet aquí que la consecució d'un prestigiós màster es pot haver d'alternar amb el trist "ofici" d'aquelles noies analfabetes que la postguerra va abocar als carrers de la pobresa. Es tanca el cercle. El capitalisme converteix en malson els vells anhels de la classe obrera.

És cert que alguns agrupaments de prostitutes - als Estats Units, a França, a Anglaterra, a l'Estat espanyol - reivindiquen un reconeixement formal com a professió de la seva activitat. Però, la majoria de posicionaments a favor d'una regularització procedeix de sectors interessats a reforçar el control sobre els moviments migratoris, gestionar els espais públics segons determinats models estandarditzats de ciutat o reconduir la prostitució a través dels seus propis circuits de negoci. En el transcurs d'un debat en una televisió local de Barcelona, l'advocat i gerent d'una xarxa de clubs d'altern s'escandalitzava de l'espectacle que havien de suportar els seus fills, tornant de l'escola, en passar al costat de les noies romaneses o africanes que "feien el carrer". "*Per què no arbitren les autoritats aquesta situació?*" - es preguntava el nostre encorbatat proxeneta. *Hi ha locals adequats perquè aquestes dones treballin en bones condicions*".

Certament, quan des de determinats sectors de l'esquerra social es reivindica el reconeixement dels drets de les "*treballadores del sexe*", la pretensió és la de dignificar i protegir les dones. Però un posicionament que obviï la naturalesa intrínseca de la prostitució, que la banalitzï, pot acabar legitimant l'opressió en lloc de dignificar l'ésser oprimat. En el cas de les persones prostituïdes, es tracta de reivindicar la dignitat i els drets inherents a la seva condició humana, rescatant el seu dret efectiu de decidir, i no pas d'empresonar-les en la seva actual situació de prostitució. El camí cap al infern està sembrat de bones intencions.

Mitologia postmoderna

Tota època incerta crea mites, generalment destinats a exorcitzar pors o a sublimar una descoratjadora realitat. La postmodernitat també ha generat els seus, caracteritzats per l'exaltació de l'individualisme, la insolidaritat i el menyspreu dels projectes col·lectius. Una d'aquestes fantasies, vinculada al corrent d'opinió que podríem anomenar "*liberal feminista*", és la del pretès "*apoderament*" de les dones; és a dir, la conquesta de posicions de força en certs àmbits de decisió, capaços d'equilibrar o fins i tot revertir la posició dominant dels homes. Si

parlem de mite és perquè aquest enfocament no qüestiona ni subverteix el sistema patriarcal, sinó que pretén ocupar algunes de les seves "ciutadelles", com diria Gramsci. Encasellant-s'hi i fortificant-les, la dona "apoderada" - que no emancipada - reforça i reproduïx els trets del patriarcat, la piràmide que s'aixeca, dominadora, sobre el conjunt de les dones. Sempre pertinent, Slavoj Žižek ironitza sobre aquells que anomena "comunistes liberals"; personatges que, com Bill Gates, construeixen pels matins negocis multimilionaris, participant plenament de les dinàmiques capitalistes que sumeixen continents sencers en la misèria... i per les tardes patrocinen obres filantròpiques per atenuar els estralls de les polítiques d'ajust estructural a l'Àfrica. El patriarcat, el cor del qual bateja a l'uníson amb el pols del capitalisme, té també els seus homes "feministes liberals". (7) D'alguna manera són ells els qui "apoderen" determinades dones, l'ascens o el triomf individual de les quals certifica el fracàs col·lectiu de la resta. Vet aquí una llei dels sistemes de dominació en fase de declivi: per mantenir-se, han d'integrar d'alguna manera el discurs de la seva pròpia negació. D'una il·lusió similar participa *el mite de l'hetera*, la prostituta que, gràcies als seus encants, exerciria un irresistible poder sobre els homes, situant-se així per sobre de les relacions de dominació imperants. La desimboltura d'algunes dones prostituïdes que reivindiquen aquesta figura exerceix una innegable fascinació entre determinats sectors de l'esquerra. La història, tanmateix, és més prosaica que totes aquestes mistificacions. Les heteres eren les prostitutes de luxe de la Grècia antiga. El seu "apoderament" durava tant com l'efímer atractiu de la seva joventut entre els homes rics que regien aquella societat esclavista. En el seu ocàs, les heteres només podien sobreviure prostituint al seu torn altres joves. L'hetera no representa cap forma de rebel·lia davant l'esclavitud, sinó que constitueix una de les seves institucions.

Arrissant el rínxol de la confusió

Però, des de l'esquerra, segueixen plovent les invectives sobre el corrent abolicionista. Vet aquí que aquest pretendria no només "silenciar" els col·lectius que viuen de la prostitució, sinó que actuaria mogut per una estreta moral, considerant que l'única legitimitat possible de les relacions sexuals rau en l'amor i condemnant que aquestes relacions puguin mantenir-se a canvi de diners. L'abolicionisme seria fins i tot sospitós de representar un cert *imperialisme cultural* en voler preservar la "decència" dels nostres països avançats... mentre al tercer món continuen prosperant, com a bordells globals, les grans destinacions del turisme sexual. Com si existís una muralla de Xina entre aquelles destinacions i la florent indústria del sexe a les metròpolis! Com si la globalització no hagués establert ja amplis circuits internacionals per satisfer la demanda creixent d'una societat altament sexuada! L'alternativa no se situa en aquest cas entre "sexe per amor o per diners", sinó entre una relació lliure i consentida, basada en el respecte, l'afinitat, l'atracció mútua o el desig... i la submissió del cos d'una persona al plaer exclusiu d'una altra, en posició de domini sobre la primera. Estaríem disposats a acceptar potser la violació com una manifestació més de la sexualitat? "No, se'ns respondrà, *en el cas de la violació intervé la força: hi ha víctima i agressor*". Però la relació entre el client prostituïdor i la dona prostituïda tampoc resulta d'un encontre entre dues persones en l'exercici del seu lliure albir: implica i reproduïx, com ja ho hem dit abans, una relació de domini i desigualtat. El sexe esdevé aquí el vector de la reafirmació d'una determinada identitat des del gaudi d'un privilegi.

L'acceptació de la prostitució és tributària de l'atmosfera deletèria d'un món sumit en una crisi de civilització. Mentre el capitalisme prossegueix la seva fugida cap endavant, amenaçant la mateixa supervivència del planeta, els i les "de baix" són encara lluny d'hissar-se al nivell de subjectes conscients d'una profunda i urgent transformació social; manquen recanvis ideològics i polítics creïbles, organitzacions que estiguin a l'altura de les circumstàncies; en el seu moviment cap a un nou món, encara han de construir altres relacions, altres valors... Vet aquí el terreny adobat sobre el qual floreix aquest nihilisme d'esquerres que pretén "dubtar de tot". (7)

L'apogeu internacional de la prostitució ha modificat la seva realitat a tots els països. A l'Estat espanyol, la immensa majoria de les dones prostituïdes són ja estrangeres. Això ha generat a voltes friccions entre autòctones i forasteres, contradicció que constitueix la base d'altres

divisions de cert calat ideològic. Són en general les primeres les que reivindiquen un exercici relativament autònom de la prostitució, davant les poderoses xarxes que controlen el flux de les estrangeres. D'aquí sorgeix la idea d'una "prostitució lliure" en nom de la qual es reclamen mesures reguladores. Però la normalització del "treball sexual" comporta la legalització del proxenetisme i la de tota la indústria basada en l'explotació de la prostitució. I, en aquest sentit, representa una amenaça per a totes les dones, que com a tals esdevenen prostituïbles. Des de qualsevol punt de vista, la fragmentació de l'univers femení debilita la seva resistència als embats del patriarcat. No està de més esmentar aquí una altra crítica: l'abolicionisme tampoc tindria en compte l'existència de col·lectius de transsexuals, homosexuals o bisexuals que viuen de la prostitució. Però, potser hi ha orientacions sexuals incllites a prostituir-se? El problema no és tal vegada que el rebuig social condemna determinades manifestacions de la sexualitat humana a la marginació? La tasca és llavors la lluita contra la discriminació en totes les esferes de la vida social, no pas la consagració d'un gueto prostitucional. Un gueto - no ho oblidem - sotmès a la consecució del plaer masculí i, per tant, part integrant dels dispositius del patriarcat.

Però no ens escapolim del debat moral. L'alternativa al puritanisme hipòcrita no és l'amoralitat, sinó la construcció d'una altra moral superior. Una moral indissociable de l'esforç de les classes treballadores i oprimides per posar-se dempeus, per superar la fragmentació i l'alienació a què es veuen sotmeses. És a dir, una moral que propugni la solidaritat i la cooperació davant l'individualisme; el respecte, la dignitat i la igualtat per sobre d'abusos i privilegis; el dret per sobre de la caritat; l'esperit crític en lloc de la veneració de falses autoritats; la voluntat d'apropiar-se quants coneixements i sabers preparen una nova civilització, més justa i concorde amb les potencialitats de la pròpia humanitat i reconciliada amb la naturalesa... En un mot: una moral que animi a la rebel·lió contra qualsevol tirania i promogui la lluita incessant per la veritat... Des d'aquesta moral - avui amb prou feines esbossada, tan "en construcció" com el propi moviment històric que ha d'afermar -, no hi ha vacil·lacions intel·lectuals sobre la prostitució: es tracta d'una institució que violenta el conjunt de les dones, que consagra la seva submissió ancestral als homes i que, per tant, només es pot abolir. Una de les característiques d'aquesta nova moral, pel seu rebuig de qualsevol mistificació, és una tensa voluntat de concordança amb la realitat. I a la realitat ens remetem. Amb una amplitud sense precedents, les guerres colonials del nou segle han transformat el cos de la dona en camp de batalla i la violació sistemàtica en una arma de destrucció massiva de la integritat i l'autoestima dels pobles que es pretén sotmetre o aniquilar. Transformant al seu torn la vella xacra de la prostitució en un portentós negoci planetari i en una font de sofriment de proporcions igualment inaudites, el capitalisme global lliura una guerra sorda contra les classes plebees de tots els països; una guerra de desagregació, de destrucció moral i d'embrutiment. Podem debatre estratègies. Però l'esquerra i el feminisme no poden defugir la batalla. No exagerava pas l'escriptora índia Arundhati Roy adreçant-se, l'any 2004, al Fòrum Social Mundial de Mumbai: "*Estem en guerra*". Com diuen Legardinier i Bouamama: "*Si cal atacar algun ordre moral és justament aquell que manté la prostitució, còmplice de l'ordre establert i eterna aliada de les desigualtats*".

De l'absència de legalitat a la regulació

"En aquest país - declarava fa poc una alta responsable de l'ajuntament socialista de Barcelona -, la prostitució no està prohibida, ni legalitzada. Senzillament, és allà". Aquesta seria la foto fixa. La realitat, *epppure si muove*. En un recent treball sobre les dones immigrants, publicat a la prestigiosa revista d'esquerra alternativa "*Viento Sur*", Carmen Gregorio Gil assenyalava que "*el debat sobre què fer davant la prostitució a l'Estat espanyol té a veure amb dues propostes de signe ben diferent impulsades pels governs central i autonòmic. D'una banda, l'informe realitzat pel govern de la nació el 2007 a petició de la Comissió Mixta del Congrés i del Senat sobre els Drets de la dona des d'una perspectiva abolicionista, i d'altra l'esborrany de la Llei de Limitació de Serveis Sexuals Remunerats de la Generalitat de Catalunya acollint una perspectiva reglamentarista*". (8) És cert. Però l'abolicionisme oficial del govern del PSOE, per si mateix, té poques possibilitats de resistir davant del reclam creixent de les administracions

locals i autonòmiques – començant per aquelles que dirigeix el mateix Partit socialista – en el sentit d'una regulació de la prostitució. Els paràmetres neoliberals en els quals es mou l'executiu de Zapatero desbaraten qualsevol fermesa abolicionista.

Els informes del govern central, establerts pel Ministeri de l'Interior el desembre de 2008, estimaven que més del 90% - potser el 95% - de les dones prostituïdes a Espanya eren estrangeres, la majoria en situació irregular o precària des d'un punt de vista administratiu. Aquests informes es referien a un col·lectiu de més de 400.000 dones - encara que hi ha altres estimacions que consideren que aquesta xifra es queda molt curta. Altres estudis sobre el nombre d'"usuaris" dels serveis d'aquestes dones situen l'Estat espanyol dalt del rànquing dels països europeus consumidors de sexe de pagament i parlen de 15 milions de "clients". Davant l'amplificació del fenomen, els ajuntaments, directament confrontats a la seva manifestació als carrers i carreteres dels seus termes municipals, van omplint el buit legal a còpia de decrets i ordenances. L'exercici de la prostitució no és constitutiu de delictes. Però la capacitat de les administracions locals de gestionar l'espai públic permet "desplaçar" els col·lectius que la practiquen, pressionar-los policialment. L'Ajuntament d'esquerres de Barcelona (en aquest cas socialistes i republicans van topar amb l'oposició dels seus socis de govern d'ICV) va ser pioner en l'elaboració d'una "*ordenança cívica*", l'exemple de la qual s'ha escampat després a d'altres pobles i ciutats. Posant en un mateix sac comportaments incívics, maltractament del mobiliari urbà, mendicitat o prostitució, l'ordenança - forçosament ambigua en el tractament de conductes i realitats de naturalesa tan dispar - atorga un poder discrecional i arbitrari al govern de la ciutat per administrar els seus carrers, decidint qui s'hi pot estar i "*escombrant sota la catifa*" la seva misèria social.

Però, si la prostitució no és formalment un delictes - encara que, com veiem, el seu exercici al carrer pugui ser tractat com un "comportament incívic" -, tampoc no ho és específicament l'explotació de la prostitució. L'última reforma del Codi Penal espanyol va suprimir la figura delictiva del proxeneta. De fet, les intervencions judicials o policials contra determinats locals i xarxes de prostitució es produeixen a l'empara de la legislació laboral o de la Llei d'Estrangeria - o en funció de delictes associats a determinades trames, com pot ser el tràfic de drogues. En les rares sentències que s'han pronunciat sobre conflictes entre dones prostituïdes i propietaris de locals d'altern - ratificades en algun cas pel Tribunal Suprem -, els jutges s'han referit estrictament a la vulneració dels drets laborals. En aquest sentit, la jurisprudència existent tendeix a avalar el reconeixement de la prostitució com una professió i apunta cap a la necessitat d'omplir el buit legal existent. Per la seva part, la Generalitat de Catalunya no considera que, en el cas de la prostitució, estiguem davant un "col·lectiu de risc" - com seria el cas de les persones addictes als estupefaents - i no li dedica cap mesura social. (L'ajuntament de Barcelona, a través del Servei d'atenció i mediació al carrer, disposa d'un programa de reinserció. El seu pressupost és de 600.000 euros. Aquest any, passarà a comptar amb quatre educadors, un agent sanitari i un psicòleg. Només el 43'5% de les dones que van sol·licitar acollir-se al programa van poder fer-ho. Els resultats positius del programa en termes d'accés a una feina estable, subratllen la desproporció entre l'esforç pressupostari i l'amplitud del drama humà que es viu als carrers de la ciutat).

Pel que fa a la determinació abolicionista del govern central... En el mateix informe governamental que descrivia la situació de la prostitució es proposaven mesures per lluitar contra les xarxes mafioses responsables del tràfic i explotació de dones. Una d'aquestes mesures, susceptible de tenir alguna incidència, preveia concedir el permís de residència a aquelles estrangeres en situació irregular que denunciessin aquestes organitzacions. A la pràctica, la iniciativa s'ha reduït a la promesa de regularització "*en funció dels resultats finals de les indagacions que s'hagin pogut iniciar a partir de la informació facilitada*". Dit d'una altra manera: indefensió de les denunciants i dependència de la generositat policial. I, pel que respecta al paper de la policia en aquest assumpte, sorgeixen aquí i allà senyals inquietants. En el sumari, encara obert, dels clubs *Saratoga* i *Riviera* - coneguts macro bordells de Castelldefels - apareixen com imputats alts responsables de la Policia Nacional que haurien venut "protecció"

a una extensa xarxa de proxenetisme i fins i tot participat en el trasllat de menors entre diferents bars, anticipant batudes policials. Fets com aquests no reforcen precisament la confiança en les "forces i cossos de seguretat de l'Estat" per part d'aquelles dones que reuneixin suficient valor com per denunciar aquests organitzats proxenetes. En el marc de la legislació vigent, les ocasionals batudes policials - efectuades al carrer o en alguns bordells clandestins, com en el cas d'algunes "perruqueries" xineses de Barcelona - es limiten en general a constatar la situació irregular de les noies que hi són prostituïdes; el que de vegades pot comportar una ordre d'expulsió, feta efectiva o no. En qualsevol cas, tals intervencions acaben tenint l'efecte pervers de reforçar la dependència d'aquestes joves respecte a les màfies. Pel que fa als anuncis de contactes, font d'importants ingressos per a molts diaris, el govern s'ha limitat a "recomanar" que es deixin de publicar. Naturalment, cap de les publicacions que es beneficia de la publicitat del comerç sexual (un quotidià com "El País" recapta anualment uns cinc milions d'euros per aquest concepte) no ha fet cas dels amables consells del govern.

El govern del PSOE, si realment desitgés avançar pel camí de l'abolició de la prostitució, s'hauria d'enfrontar doncs a una gravíssima falta d'adequació dels aparells de l'Estat - policia, magistratura, administracions territorials, serveis -, a la necessitat de reformes legislatives d'envergadura i a una tasca no menys ingent en matèria educativa. Per no parlar d'ambiciosos programes socials d'acompanyament, assistència, formació i reinserció professional de totes aquelles dones desitjoses d'abandonar el món de la prostitució. Estem parlant de molt més que gestos i "tarannà". Ens referim a una voluntat política en oberta contradicció amb les orientacions neoliberals, i en primer lloc amb les restriccions de la despesa social en època de crisi. Però no menys decidida a enfrontar-se amb una dreta - PP, CiU, PNB... - que posa el crit al cel davant "l'espectacle indecorós" de la prostitució en la via pública... i reclama la seva "ordenació" en uns espais físics i jurídics "adients". (10) Exemple descoratjador, la crisi oberta al voltant de la prostitució al Raval barceloní ha desembocat finalment en la reobertura dels bordells del barri... amb l'aquiescència de tota l'esquerra de govern, d'associacions veïnals i d'algunes organitzacions que treballen amb les dones prostituïdes. Val a dir que les dificultats i obstacles, començant per l'estat de la pròpia opinió pública, seran considerables.

Per un abolicionisme feminista

L'abolicionisme planteja que la prostitució - com el patriarcat en el seu conjunt - no constitueix una necessitat social, ni molt menys procedeix d'un tret inherent a la naturalesa humana. Es tracta de construccions socials i culturals, datades històricament i que, com a tals, poden ser deconstruïdes i substituïdes per d'altres. La història de la humanitat no s'ha acabat. No hi ha cap raó objectiva, més enllà de la voluntat de perpetuar una relació ancestral de domini i privilegi, que faci necessària l'existència d'una reserva permanent de dones i éssers feminitzats per satisfer les apetències sexuals dels homes. A través d'aquesta sexualitat exclusiva - alhora que negatòria i exclouent de l'existència i el desig de la dona - es grava a foc en l'inconscient col·lectiu, com sorgint "naturalment" d'una pulsio vital, una relació entre poder - identificat amb la virilitat - i submissió. Així doncs, en el tema de la prostitució, no només estan en joc les condicions d'existència d'un col·lectiu de dones i nenes ampli i creixent, sinó la condició *tout court* de la dona en les nostres societats. I, per aquesta mateixa raó, la construcció dels diferents rols i identitats.

L'abolicionisme implica doncs una vasta tasca educativa integral, cultural i afectiva, en valors no patriarcal d'igualtat i respecte. Fins i tot limitades experiències en matèria d'educació sexual, com les que s'han donat a França, demostren que els joves que la reben recorren cada vegada menys a la prostitució per iniciar-se o afirmar la seva identitat en la vida adulta. No hi ha cap fatalitat. És possible modificar les mentalitats. Però, lògicament, l'esforç educatiu ha d'estar en concordança amb les lleis i les polítiques socials.

Es tractaria d'ampliar els supòsits de la Llei Integral contra la violència de gènere? És necessària una legislació específica? En qualsevol cas, una ordenació jurídica progressista

hauria de considerar la compra de favors sexuals com un abús i un acte de violència contra la dona - és a dir, com un fet punible - i l'explotació de la prostitució com un delict tipificat. És necessari restablir i actualitzar la figura del proxeneta en el Codi Penal. Naturalment, la persecució del client prostituïdor, com ho assenyalava l'activista abolicionista belga Sandra Invernizzi, "*planteja no poques dificultats, sobretot en una època en què l'Estat policial desplaça l'Estat de dret*". L'experiència sueca demostra que és possible aplicar aquesta política orientant-la cap a la dissuasió i la conscienciació. Però resulta impossible tractar justament el problema de la prostitució en el marc de l'actual Llei d'Estrangeria. Vet aquí una raó més, i de pes, per exigir la derogació d'aquesta llei. Cal començar per la regularització de les persones en situació de prostitució, desvinculant el seu permís de residència de l'activitat que exerceixen o puguin exercir. Es tracta de legalitzar aquestes persones com a ciutadanes i residents amb dret a treballar, no de tancar-les administrativament en els circuits de la prostitució. En l'actual situació, en la qual l'Estat espanyol s'ha convertit en la destinació de centenars de milers de dones, on són usades i explotades sexualment, aquest és un inexcusable deure de reparació social. El contrari seria admetre que el nostre model de societat comporta una bossa de prop de mig milió de dones convertides en mercaderia sexual - regularment "renovada" com qualsevol estoc davant les exigències del mercat i els gustos canviants dels "consumidors".

No cal dir que l'adequació de l'Estat a un tractament abolicionista feminista del fenomen de la prostitució implica igualment una tasca ingent des del punt de vista de la formació i reorientació de funcionaris i institucions, començant per la magistratura i la policia, encarregats de vetllar per la integritat i els drets de les dones enfront de traficants, proxenetes i prostituïdors. Enviat definitivament les "ordenances cíviqes" al museu d'història de la hipocresia universal, la funció de les administracions públiques no pot consistir a retirar la prostitució dels carrers comercials, ni limitar-se a vetllar perquè els bordells no molestin el veïnat, sinó en donar un tractament social al problema. Es tracta d'ajudar les víctimes del sistema prostitucional a sortir-ne, a adquirir una plena autonomia personal i professional i a reconstruir les seves vides.

En un primer moment, al costat de la imperativa regularització de les persones estrangeres, serà sens dubte necessari articular algun tipus de reconeixement que permeti accedir al conjunt dels serveis i prestacions socials. Per a totes aquelles que desitgin abandonar aquest món, serà necessari desplegar tota una sèrie de programes de suport. Seran necessaris llocs d'acolliment per a les persones que els requereixin, ingressos de subsistència, propostes diversificades de formació i d'inserció professional... Faran falta equips especialitzats de metges, psicòlegs i educadors. Com ja s'ha pogut comprovar al Canadà i en altres països, el paper d'activistes i associacions d'antigues dones prostituïdes tindrà una importància decisiva: no només per recolzar les actuals víctimes del comerç sexual, sinó de cara a l'educació - o reeducació - de la societat en el seu conjunt, perquè és en el seu si on cal guanyar la batalla de l'abolició. (9) Legardinier i Bouamama resumeixen perfectament la seva dimensió històrica: "*Justificat per tot arreu, organitzat, el sistema prostitucional redueix al no res una part dels combats que, d'altra banda, lliurem: contra les violències, la mercantilització generalitzada, l'explotació dels nens, l'esclavisme, les desigualtats... Constitueix un territori d'excepció on es permet i es promou allò que està prohibit arreu. Sota un munt de justificacions, representa la negació permanent de la llei i de la democràcia, una violació dels principis fonamentals d'igualtat i justícia*".

Deixem que els escèptics, que mai no han canviat res, romanguin sords al dolor del món i ens convidin, a tot estirar, a administrar la seva misèria. En aquesta actitud reconeixem l'eco de les trompetes liberals, anunciant una apoteosi del capitalisme que s'assembla cada vegada més a la barbàrie. Utopistes? La paraula utopia no és sinònim de "*somni impossible*", sinó que designa aquella ambició col·lectiva que encara no ha estat assolida enlloc... però que ens ajuda a caminar i ens recorda que formem part de la humanitat. L'esquerra i el feminisme, si volen ser fidels a la seva empremta anticapitalista i antipatriarcal, no poden renunciar a l'ambició, universal i concreta, d'abolir la prostitució.

Barcelona, Octubre de 2009

Notes

- (1) "Prostitution. La mondialisation incarnée". Alternatives Sud. Bèlgica.
- (2) Idem.
- (3) "Violència". Slavoj Žižek. Biblioteca Universal Empúries.
- (4) "Un estudi sobre les persones prostituïdes als carrers d'Anglaterra estableix que el 87% d'elles han estat víctimes de violència en el curs dels últims dotze mesos, en el 43% dels casos sofrint les conseqüències d'abusos físics greus (Miller 1995). Una enquesta realitzada a Chicago ha demostrat que el 21'4% de dones que exerceixen activitats d'acompanyant o que treballen com a ballarines nues han estat violades en més de deu ocasions (Boulet, 2002). Un estudi americà realitzat a Minneapolis mostra que el 78% de les persones prostituïdes han estat víctimes de violació per part de proxenetes i clients, amb una freqüència mitjana de 49 vegades a l'any; el 49% va ser víctima de segrest i va ser traslladada d'un Estat a l'altre i un 27% va sofrir mutilacions (Raymond, 1999). Un 75% de les noies de companyia ha realitzat alguna temptativa de suïcidi (Chester, 1994). Entre les dones i les joves enquadrades en el negoci de la prostitució al Canadà es registra una taxa de mortalitat 40 vegades superior a la mitjana nacional". ("La mondialisation incarnée").
- (5) Per trobar abundants testimonis i un vast arxiu documental, es poden consultar a través d'Internet llocs web com: Sisyphe (www.sisyphe.org), Prostitution Research and Education (www.prostitutionresearch.com), Coalition Against Trafficking in Women (www.catwinternational.org).
- (6) Daniel Bensaid. "Faut-il défendre l'Université ? Entre contraintes marchandes et utopie académique". 1/07/09. (www.europe-solidaire.org).
- (7) Sobre això, resulta digne d'atenció el recent treball de la feminista australiana Sheila Jeffreys, professora a la Universitat de Melbourne, publicat sota el títol de "*The Industrial Vagina. The Political Economy of the Global Sex Trade*" (Routledge, 2009). En aquest estudi documentat, Jeffreys mostra com la industrialització de la prostitució té diverses arrels. Una d'elles són les guerres. La submissió de les dones als soldats i l'explotació sexual de la prostitució per part dels exèrcits han creat infraestructures prostitucionals a Àsia i a Europa, concretament a partir del territori de l'antiga Iugoslàvia. Les polítiques neoliberals del FMI i el Banc Mundial constitueixen un altre dels fonaments de l'expansió sense precedents de la prostitució. Jeffreys sosté igualment que l'enlairament de l'economia capitalista a Japó (l'acumulació primitiva de capital) es deu en part a l'explotació sexual de les dones, gràcies a un florent sistema de prostitució posat en marxa a partir del segle XIX. Això explicaria igualment l'amplitud de la prostitució a les colònies o territoris conquerits per l'expansionisme japonès, com va ser el cas de Corea o Taiwan. Encara avui en dia, la prostitució representa el 3% del PIB japonès i el 5% del PIB a Corea del Sud. L'autora es recolza en l'experiència d'Austràlia, on diversos Estats i un territori han legalitzat el proxenetisme i reglamentat la prostitució, amb un balanç assolador. Al Pacífic Sud, aquest procés de normalització de l'explotació sexual ha induït canvis importants en els costums dels pobles autòctons, afavorint una notable eclosió de violència sexual.
- (8) "Sense entrar de ple en un debat que ocupa cents de pàgines em proposo cridar l'atenció sobre la frontera sexual erigida des de les posicions abolicionistes en sostenir els seus arguments en la consideració de l'existència de sexualitats bones o tolerables i dolentes o punibles. En imposar un únic model admissible de vincle sexual - per amor, davant el vincle sexual per diners - segons el meu parer s'està contribuint a silenciar el conjunt de persones, dones majoritàriament, però també homes i transsexuals que treballen al mercat del sexe". Carmen Gregorio Gil. "Dones immigrants: colonitzant els seus cossos mitjançant fronteres procreatives, ètnic-cultural, sexuals i reproductives". "Viento Sur". Número 104, juliol de 2009.
- (9) Idem.
- (10) Els debats parlamentaris sobre la prostitució constitueixen sovint una cerimònia de confusió. S'hi poden sentir proclames abolicionistes i exigències de mà dura contra els proxenetes en boca dels representants de la dreta... ara que els seus partits es troben a l'oposició. El catalanisme conservador, però, quan ha ocupat la Generalitat, ha estat pioner en l'elaboració de projectes de regulació dels prostíbuls. Pel que fa al PP, tot un equip d'advocats, vinculat al seu aparell municipal barceloní, ha aparegut recentment presumptament involucrat en la investigació judicial de les xarxes de locals de prostitució de l'àrea metropolitana. La retòrica progressista s'ha d'avaluar sempre a llum dels fets.